

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

N:r 7 (113)

Fredagen den 14 februari 1890.

3:dje årg.

Byrå:
Drottninggatan 48, en tr.
Annonspri:
25 öre pr petitrad (= 10 stafvelser).
Utländska annonser 50 öre raden.

Tidningen kostar
endast 1 kr. för kvartalet, med
Iduns- Mode- och Mönstertidning
1 kr. 65 öre;
postarvodet inberäknadt.

Redaktör och utgfvare:
FRITHIOF HELLBERG.
Träffas å byrån kl. 10-11.
Allm. Telef. 61 47.

Utgifningstid:
hvarje helgfri fredag.
Lösnummerpris: 15 öre
(vid kompletteringar).

Prenumeration sker
I landsorten: å postanstalterna.
I Stockholm: hos redaktionen, i bok-
lådorna samt å tidningskontoren.

Hilda Petrini.

För de flesta af Iduns, för öfrigt mycket kunniga och framför allt älskvärda läsarinor är nog detta namn okänt, men för stockholmare, enkannerligen södermalmsbon, gifver det genast bilden af en äkta Stockholmspersonlighet, hvilkens sydländska embonpoint icke förmått minska gestaltens hurtiga och raska väsen, med hvilket det uttrycksfulla ansiktsspelet, de lifliga, strålände ögonen och det glada, snarfyndiga talet så väl harmoniera. Och för dem, som närmare känna den svenska kvinnans strid för rätten att genom eget arbete nå ekonomiskt och personligt oberoende, knyter sig härtill det intresse hvarje banbrytare fogar till sitt namn och sin personlighet.

Ty Hilda Petrini är, för att använda Vihelmina Stålbergs ord om henne, »en statistisk och social märkvärdighet, utom hvad hon är för sin egen person». Hon är den första utlärda kvinliga handverksmästare i Sverige. Det är många år gångna sedan så skedde, och de sociala förhållandena hos oss hafva sedan

den tiden så omgestaltats, att vi, som nu äro unga, icke kunna till fullo känna det ihärdiga arbete och sociala mod, som fordrades, för att, med nedbrytande af all möjlig gammaldags slentrian och fördomsfullhet, å detta område öppna ett nytt verksamhetsfält för den svenska kvinnan. Men visst är, att härtill kräddes mera af outtröttligt arbete och orubblig beslutsamhet än som mången gång fordras för att beträda de å den sociala rangskalan vida högre ställda banor, som nu å så många områden öppnats för den kvinliga verksamheten.

Vi vilja emellertid icke insistera, att Hilda Petrini reflekterade mycket häröfver, eller att det var några djupsinniga funderingar öfver mannens och kvinnans olika sociala ställning, som gånvo uppslaget till hennes banbrytande verksamhet å det svenska kvinnoarbetets område. Det ingick icke mycket filosoferande i den tidens flickuppfosturan, och hvad Hilda Petrini särskildt beträffar, låg hon, utgången från en af Södermalms äldre, burgna och an-

Hon ter sig lika slätt under himlens sol,
en karlavulen mö, som en man i kjol.

Det kvinliga, det ljufva bör ej förloras,
fast fältet för din syn och din id förstoras.

Fritiof Holmgren.

sedda borgarfamiljer, ung, liflig och ovanligt vacker, en af sin tids firade skönheter, med hela sin naturel alldeles icke åt det hållet. Det var helt enkelt verksamhetslust och trängtan till personligt oberoende, understödda af rika praktiska anlag, som föranledde Hilda Petrini att med ett raskt grepp lösa en af den tidens kvinnouppgifter. Hon ville hafva en själfständig verksamhet och sitt eget arbete att tacka för sin utkomst.

Redan tidigt hade hon lagt i dagen ovanliga mekaniska anlag, och dessa uppmärksammades vid ett familjesamkväm af den utmärkte kronometerfabrikanten Söderberg, hvilkens många invecklade mekaniska konststycken, som trotsat så många af hans yrkesbröders djupsinnighet och konstfärfarna grepp, hon genast löste med lätt, lekande hand. Detta väckte så lifligt den skickliga yrkesmannens beundran, att han därefter hos hennes föräldrar oupphörligt yrkade på, att hon skulle i hans yrke få utbilda sina mekaniska anlag. Och understödd af flickans egen håg vann han till slut sitt mål, så att Hilda Petrini vid tjuguar års ålder, år 1858, inskrefs som »lärling» å hans kronometerverkstad i Stockholm. Här genomgick hon med utmärkelse de stadgade läroåren och förestod sedan en tid Söderbergs verkstad. Men hennes framstående skicklighet fäste snart uppmärksamheten vid henne äfven i utlandet, och hon erhöll ett förmånligt anbud om anställning å kronometerverkstaden vid observatoriet i Greenwich. Hennes föräldrar ville dock icke tillåta henne att för en längre tid lemna hemmet, utan fick hon i stället löfte att, sedan hon genom studier i Schweiz och Frankrike ytterligare förkofrat sig i yrket, öppna egen verksamhet i Stockholm.

Detta var dock lättare sagt än gjort. Våra handtverkerier hafva aldrig varit fallna för något nyhetsmakeri, och det vällofliga urmakeriämbetet i Stockholm gjorde härifrån icke något undantag. Att tillåta en enka att med verkgesällens tillhjälp fortsätta mannens yrke, det kunde nog gå för sig, men att låta en ung flicka, som kände yrket, själf drifva det, stred allt för mycket mot gammaldags godt skick och sed. Och nu började en lång, segsliten strid med mycken debattering och långa inlagor, som slutligen resulterade däri, att ämbetet, då andra skäl icke kunde andragas, officiellt förklarade, att Hilda Petrini vore för ung att utöfva det hedervärda urmakeriyrket.

Hon lät dock icke nedslå sig af denna motgång, utan löstes tvisten på så sätt, att hennes moder ingaf ansökan att få drifva urfabriksrörelse, hvilket enligt lagen icke kunde förnekas henne, oakadt hon aldrig i sitt lif tagit i en fil. Och så öppnade Sveriges första utländska kvinliga handtverksmästare den 17 maj 1862 i n:r 20 Götgatan sin egen verkstad.

Det nya företaget lyckades genast vinna allmänhetens förtroende, så att det från början kunde drivas med full kraft, oakadt motstånd från det vällofliga ämbetet visst icke fattades, ända tills dess makt

bröts genom den friare näringslagstiftningen år 1864.

Obekymrad här af, dref Hilda Petrini med lust och gamman, omsorg och skicklighet sitt yrke och lärde i sin ordning ut nya handtverksmästare, manliga och kvinliga, af hvilka senare den första var fröken Silén, som på gesällsbetyg från H. Petrini blef urmakare i Hedemora. Den senare drifver och allt fortfarande i den gamla lokalen vid Götgatan sin urmakerirörelse, hvilken hon genom dugande arbete vetat skaffa högt och välförtjänt anseende, och har hon under livets skiftningar haft anledning nog att glädjas öfver, att hon använde sin ungdoms kraft till att vidga området för kvinnans själfständiga verksamhet.

Detta är i korthet den enkla historien om ett litet skede i den svenska kvinnorörelsens historia, den yrkeskunniga kvinnans strid för att utan mellanhänder få utöfva ett borgerligt yrke, då hon med heder genomgått samma yrkesfordringar som mannen.

Det intresse, som härtill knyter sig, ökas däraf, att denna utvidgning af kvinnans arbetsmarknad är en af de få, som icke medfört den illoyala konkurrens med mannen, hvilken, genom nedtryckande af den kvinliga arbetslönen, vida under mannens, oakadt samma arbetsprodukt lemnas, å så många håll gjort gagnet af kvinnans inträngande å den manliga arbetsmarknaden så omtvistadt.

* * *

Fastän ej direkt hörande till saken — det är här Hilda Petrinis inlägg i kvinnofrigörelsens tjänst — kan ju som ett pikant åpropos förtjäna nämnas, det hon i yngre dagar var en af Sveriges skickligaste idkare af den ädla simsporten, hvilket föranledde utmärkelsen, att hon fick biträda vid drottning Lovisas och »sessans» — nu danska kronprinsessans — utbildning i den nyttiga konsten.

Hilda Petrini hyser ett lifligt och vaket intresse för dagens och tidens tilldragelser och strömningar och har då och då tagit del i offentliga angelägenheter inom sin församling. Som enskild person har hon förvärfvat talrika vänner genom ett flärdfritt, godhjärtadt och gladlynt väsen.

Gunnar Hægerstolpe.

Naturen gaf åt kvinnan samma gåfvor som åt mannen, och när de haft frihet att handla, ha de liknat männen i handlingar, som fordra kraft, klokhet, omdöme, mod och dygder. Genom lagarnes, vanans och uppfostrans makt är kvinnan utan rang, stånd och sysselsättning.

Det tyckes som om kvinnorna äro skapade att mildra männens seder. *Fru de Coicy.*

Kvinnan är all mänsklig hugnads morgon och middagen af mänsklig fröjd.

Valain-Penser.

Eko.

*Ljufva ljud
I skogens dalar,
Blyga brud
I bergens salar,
Eko, Eko, hör min röst!*

*Liksom du Narcissus söker
Och ju mer du söker, öker
Plågan lågan i mitt bröst —
Så jag längtar,
Så jag trängtar
Till en höjd,
Som ej jag når,
Till en fröjd,
Som ej förgår...*

*Eko, Eko,
Arma, ömma!
Såsom du jag kan ej glömma,
Kan blott drömma...*

*Eko, Eko!
I din saga
Hör jag själf mig svaga klaga...
Eko, Eko!
Såsom du
Irrar jag ännu, ännu.*

C. V. Modin.

**När »mammans älskling»
blifvit stor.**

Bunde du väl tro det, att han skulle blifva sådan din älskling? Men jag trodde det, jag, många gånger, och det redan då han ännu var så späd, att han endast med gester kunde visa dig sin vilja. Han satt där i sin lilla stol vid bordet; icke nöjd längre med sina leksaker, sträckte han handen efter din fingerborg. Du flyttade undan den en bit, och den lille skrek — det var synd om honom — du gaf honom den. Likaså, den ena saken efter den andra, dag efter dag.

Då han var ett par år, tog han en dag, fastän han blifvit förbjuden, din käraste toalettprydnad — han tappade den förstas — krasch! Du satte händerna för ögonen och låtsade gråta; lillen blef då rörd och tog till »lilla lipen», och förtjust däröfver tog du honom smekande i dina armar — men »nästa gång»... Han blef allt mer och mer odygdig, den lille. En dag vid fem, sex år tog han pappas favoritpipa. Du tog den ifrån honom, men så snart du gått ur rummet, tog han den åter, och då du kom igen var skaftet afbrutet. Nu gaf du honom bannor och den där gamla hotelsen om

»ris nästa gång», en hotelse som han länge sedan slutat upp att tro på.

Så kom gossen i skolan. Där vankades ofta »anmärkningar», och så många sådana du kunde hålla undan för pappa, gjorde du. Hände sig dock, att pappa fick se en och annan; då blef det aga, hvilken du på allt vis försökte mildra. Så började pysen skylla på orättvisa lärare, stygga kamrater etc. etc. — alltid trodde du honom. Snart behöfde han en slant, än till griffel än till pennor, en ny bok, oupphörligt, — alltid var du redo att gifva honom. Men såg du väl någonsin efter, om där blef någon griffel, penna eller bok — nej — hur skulle väl din älskling kunna narras för dig? En gosse, som har godt om slantar, får lätt dåliga vänner, och så fick ock din gosse — de lärde honom snart, hvad allt han kunde få för sina slantar. Nu kunde han riktigt snällt konsten att bedraga dig; sin far hade han bedragit åtskilliga gånger; med din tillhjälp hade han redan gjort det. Hade du endast *en gång* lofvat honom »att ej tala om det för pappa», så hade du också varit honom behjälplig med ett bedrägeri mot fadern; men detta hade du icke lofvat *en gång*, utan många.

Unge herrn är nu i femte klassen och generar sig ej längre med att skylla på griffel och pennor för att få pengar — han »behöfver» dem bara. Som din kassa ej räcker att dela med till alla herrns behof, har han stundom måst gå till pappa, men som pappa nödvändigt vill veta, hvad junkern gör med de pengar han får, så faller detta honom icke på läppen, utan han »ligger efter» hos dig, som han ser göra alla möjliga utvägar för att hjälpa honom.

Men så kommer en dag, då du omöjliga kan hjälpa honom längre — du säger nej på fullt allvar. Han bönfäller först så ömt, men då han ser, att detta verkligen ej hjälper, blir han ond, ursinnig och slutligen förolämpar han dig. Du går då äntligen till hans far, men där får du endast den allvarligaste förmaning att aldrig gifva sonen några penningar, på det fadern må se, hur mycket sonen gör af med. Du försöker lyda, men nu blir »din älskling» så vresig och tråkig mot dig, att du snart ångrar ditt tilltag, och då du på en ganska lång tid ej besväras med det vanliga käxet, blir du orolig.

Så städar du en dag hans garderob, och där, i en gammal bok, hittar du några pantkvitton, däribland ett på hans klocka. Handfallen af förskräckelse sjunker du ned på närmaste stol — nu börjar du ana, att din käre gosse kommit på villovägar. Går du till fadern för att rådgöra? Nej — det skulle ju bli ett fasligt väsen. Du gömmer kvittona, tills du kan få någon utväg att lösa dem.

En stund efter det unge herrn kommit hem, låtsar du taga upp hans klocka — där har du en leksaksklocka — »men hvar har du din klocka?» — »Åh jag slog sönder glasat, den är hos urmakaren» — han ljuger också för dig! — Du blir både ledsen och ond och för första gången talar du strängt till din son — men för sent! Dina ord förmå ingenting, dina tårar bedröfva honom ett grand, men något djupare förmå de ej tränga och löftet, »att aldrig göra så mer, blott du denna gång ej talar om det för pappa», är snart glömdt. Du vet bäst själf, huru många gånger du sedan hjälpt honom ur samma belägenhet, huru många gånger du lofvat att »nästa gång» säga allt åt pappa; och då *den stunden* slutligen kom, hur det då var för sent — då kunde ej ens pappa hjälpa!

Jag kunde ju fortsätta längre, men slutet på din älsklings historia är allom bekant.

I mödrar, som känna igen eder älskling, hvad hafven I ej för sorg i edra hjärtan, för stor skuld på edra samveten! Huru ofta ären ej just I själfva skulden till dessa skeppsbrutnes andliga och kroppsliga fördärf! Och I, unga mödrar, som ännu vaggen eder älskling på edra knän, skaken ej edra hufvuden och sägen »hur kan en moder vara så svag!» Nej — *vakten eder noga*, att I ej begån samma svaghet. Med kärlek och tuktan, *märk tuktan*, måste dessa edra älsklingar uppfostras, om I viljen, att de skola blifva goda och sanna människor, som vörda och älska eder. *Vakten dem noga*, att de *aldrig* brista i lydnad och sanning! Hvad mer, om det svider i skinnet, blott själen ej tager skada! Hvad mer, om junkern har dålig eller ingen kassa, blott ej njutningslystnad, lättja, sedeslöshet och mycket annat ondt blir grundlagdt i stället för sparsamhet, flit och rena seder! Därför, I mödrar, I som läggen första grunden, på hvilken skolan, staten, samhället skola bygga: *vakten eder och edra älsklingar noga, att I läggen en god grund!*

Janne.

I kåsösen.

Skiss af Maria Haquin.

Doktorn hade nyss gått.

Unga frun sjönk ned i kåsösen och intog en bekvämt hvilande ställning.

Hon var egentligen icke sjuk, men hon kände sig så trött, så matt, så underlig, så förvirrad.

Hon lutade det fina, bleka ansiktet mot kudden, slöt ögonen och försjönk i tankar.

Hon hvilade så godt, här var också hennes älsklingsplats. Här hade han och hon suttit så många skymningsstund och jollrat och lekt som ett par stora, lyckliga barn.

Här sutto de först om bröllopskvällen. Det var en stund af stilla, ljuf frid för dem båda. De hade då nått sin långtans mål, de egde hvarandra helt och skulle få vara tillsammans alltid, alltid. De kände sig så lyckliga, så märkvärdigt lyckliga, där de sutto lutade mot hvarandra, kind mot kind — men ändå glänste där en tår i brudens öga.

En tår, ja! Till och med mera än en — hon grät.

Han lutade sig fram och kysste tårarne från hennes kinder.

»Min älskling, min ljufva älskling, hvarför gråta så?»

»Ack, Kurt, jag känner mig så allvarligt stämd, det förefaller mig, som skulle jag först efter denna dag begynna det verkliga lifvet. Jag vet, att där följa nya, stora ansvar vid sidan af den nya, stora lyckan, och jag känner mig så litet skickad att värdigt fylla lifvets allvarliga kraf.»

»Vi skola bistå, stödja och hjälpa hvarandra.»

»Ja, Kurt — och förlåta. Jag är egentligen icke annat än ett bortskämdt barn, det vet du — men jag vill så gärna bli god —»

Ja, det var hennes rena allvar, hon ville bli god. Kärleken hade verkligen renat och förädlat hennes vilja och gifvit henne idéer och önskningar, som förut voro henne okända.

Hon var, som hon sade, ett bortskämdt barn. Det rådde hon då knappast för, ty det var en följd af den uppfostran, hon erhållit.

Hon var mycket egensinnig, det visste

hon, och i hemmet hade hon just ej blifvit tillhållen att beherska denna böjelse. Men nu — nu förekom det henne, som om hon behöfde och måste bli en ny människa.

Och nu hade de varit gifta i fem månader.

Nästan hvarje afton hade de i skymningsstunden suttit tillsammans i den lilla kåsösen, kuttrande som ett par dufvor.

Det hade allt händt ibland om dagarne, att små tvister hade uppstått, och unga frun hade glömt sig och brusat upp. Men så hade där alltid blifvit försonings-scener, och om aftonen hade de åter suttit förtroligt tillsammans.

Men så hade det kommit en dag, en sorglig dag — blott unga frun tänkte därpå, kände hon gråten rycka i ögonlocken. Hon hade den dagen varit vid mycket retligt humör, hade haft åtskilliga förtretligheter i köket och i några affärer och lade mer än vanligt beslag på mannens tålmod. Han glömde sig, han också, gaf henne ett ovänligt svar, och snart var tvisten i gång.

Hon kände sig verkligen ond på honom. Inte begrep han det ringaste, hvad en husmor kan ha att utstå med jungfrur och annat bråk. Nej då, inte det minsta!

Så ledsen hade hon aldrig förut sett honom. Han sade ej mycket, men hvad han yttrade var ord, som liknade »stingande törnen». Slutligen för att afklippa tvisten tog han sin hatt och gick ut.

Hon hann godt med att ångra sig och uppgöra plan till försoningen, innan han kom tillbaka. Han kom icke förr än på aftonen och såg äfven då dyster och nedstämd ut.

Hon kände sig så varmt manad att flyga honom i famn och be honom om förlåtelse, ty hon kände, att det var hon, som vållat det hela, men hennes stolthet förbjöd henne det.

Så gingo de där och sågo på hvarandra en stund.

Det var dock han, som ve knade först. Han gick fram till henne, slog armen om hennes lif och sade i mild ton: »Kom nu hit till soffan, så få vi sitta och språkas vid.»

Men hon var motsträfvig, hon följde honom icke. Hon hade tänkt sig, att han åtminstone skulle komma ödmjukt bedjande —

Då satte han sig ensam i kåsösen. Han for med handen öfver pannan, sänkte ögonen mot golfvet och såg viktigt bedröfvad ut. För några minuter lutade han ned hufvudet mot kudden — just samma kudde, emot hvilken hennes kind nu hvilade. Och det var henne ändå så kärt, detta hufvud, som hade hvilat där, att hon ännu i denna stund kysste kudden, då hon tänkte därpå.

Men den aftonen var det för olyckligt. Det kom ingen försoning till stånd; slutligen tog mannen ett kallt godnatt och gick in på sitt rum.

Men då var det slut med hennes styrka. Hon kastade sig ned i den tomma kåsösen, betäckte ansiktet med händerna och började gråta högt. O, hvad det grände henne ännu, då hon tänkte på detta!

Nu borrhade hon ansiktet djupare in i kudden och försökte att tänka vidare. Men hon kände sig så trög och trött, och tankarne antogo så sällsamma former.

Det föreföll henne, som om han vore borta för alltid. Han var icke död, men han hade öfvergifvit henne.

Det kändes så gripande, så hjärtslitande, detta att tänka, att hon inte mer skulle få

höra den kära stämman eller kyssa de älskade läpparne. Kanske skulle en annan kvinna le mot honom och älska honom och få hans varma, ädla kärlek tillbaka — — — en kvinna som vore bättre och värdigare än den öfvergifna!

Den unga hustrun hade aldrig förr i sitt lif erfarit sådana kval, som hon denna stund kände.

Och hon tyckte likväl, att det skedde henne rätt, ty hon hade icke förtjänat bättre

Men tänk ändå, att han skulle vara borta *just nu!* Om hon dock fått träffa honom bara en enda gång till! Hon hade velat luta sitt hufvud intill hans och hviska honom i örat en underbar liten hemlighet — en hemlighet, som ju också rörde honom själf. Kanske hade den gjort honom glad, kanske hade den beväkt honom att glömma det förflutna och att förlåta henne allt, *allt*, och återtaga henne till sitt hjärta!

— — — — — Det var ju så doktorn sade! O, det var så underligt och tillika så ljuft att tänka därpå, och dock öfverfölls hon af en bäfvan vid denna tanke. Och denna bäfvan sällade sig till sorgen öfver att hafva förlorat honom . . .

* * *

»Min älskling, ack, gråter du i sömnen,» utropade i detta ögonblick en välbekant röst, och innan hon hann öppna ögonen eller svara, kände hon sin mun tillslutas af en varm kyss.

»Nu får du inte gråta, älskling; kommer du inte ihåg, hvad doktorn sade?»

»Åh — är det sanning, Kurt, är det sannt, att du älskar mig än — — jag har drömt så ohyggligt!»

»Min dyra maka, hädanefter skola vi älska hvarandra mer än någonsin; vår lilla ljufva hemlighet skall ännu fastare förena oss.»

»Och du vill förlåta mig allt mitt egen sinne och allt annat?»

»Allt, allt, min älskling. Vi måste ömsesidigt förlåta, älska, hjälpa och stödja hvarandra.»

Bör den kvinliga äktenskaps- åldern höjas?

Hr F. T. Borgs motion i första kammaren.

Vi omnämde för ett par veckor sedan den märkliga motion, hr Borg väckt vid nu samlade riksdag angående *äktenskaps-ålderns höjande för kvinnan från 15 till minst 21 år*. Vi anföra nu hr Borgs grundliga motivering, hvilken, som vi antaga, bör ega intresse för hvarje svensk kvinna.

Gentemot de sträfvanen till familjebandens upp- lösning och den kristna moralens undergrävande, som i våra dagar med allt större styrka framträda, är det af nöden, att alla vänner af en rätt fattad sedlighet enigt samverka genom åtgärder, som afse att stärka den på ett fast äktenskap grundade familjen och bereda den för en högre och renare uppfattning af denna för samhällets bestånd så högviktiga institution.

I detta afseende lemnar den moderna lagstiftningen äfven i Sverige rum för en väsentlig anmärkning. Enligt svensk lag (Giftermålsbalken kap. 1, § 6) gifves nämligen rätt åt kvinna att träda i gifte, redan då hon fyllt 15 år. Det inses lätt och styrkes dessutom af all erfarenhet, att en kvinna vid så tidig ålder blott i ytterst sällsynta fall kan vara vuxen att uppbära eller ens medveten om de plikter och

det ansvar, som följa med det viktiga steg, hvilket för hela lifvet förenar två människors öden och afgör öfver deras väl eller ve. Det kan ej vara enligt med en på religiös och sedlig grund hvilande uppfattning af lifvets viktigaste handling att låta den begås af ett barn, hos hvilket man ej ens eger rätt att påräkna förmåga att uppbära dess kroppsliga eller andliga följder. Det kan här ej ens blifva tal om en förening mellan två fullmogna människor, som af egen fri vilja beslutit dela lifvets lust och nöd. En femton-, sexton eller sjutton-årig brud kan ju ej rimligen ega de egenskaper, som fordras för att påtaga sig en dylik uppgift. Men då är också regeln, att dylika äktenskap äro på förhand uppgjorda af föräldrarna, visserligen i bästa afsikt att bereda sitt barns väl, men med föga eller intet afseende på detta barns egen vilja och mycket ofta med högst fördärliga följder för hela dess framtida lycka. Dylika merendels på egenyttiga beräkningar grundade förbindelser pläga vanligen icke föra lycka med sig, utan snarare leda till split och kallsinne makarne emellan och ofta nog till skilsmessa.

Med ojäfviga bevis låter sig och styrkas, att dylika i otid ingångna giften öfva ett högst menligt inflytande på såväl moderns som afkommans helsa och kroppsliga utbildning. Sålunda är det uttrönt, att dödligheten är mycket större bland kvinnor, som gift sig för tidigt, liksom ock bland deras barn, medan en betydligt högre grad af sundhet och lifskraft finnes hos de kvinnor, som först vid uppnådd kroppslig och andlig mognad trädt i gifte, äfvensom bland deras afkomma. Allt detta kan styrkas med en mängd exempel, som blifvit insamlade från alla delar af världen, och som på det mest ovederläggliga sätt lägga i dagen de menliga följder, som i otid ingångna äktenskap medföra för människans kroppsliga och andliga välfärd.

Äfven ekonomiska olägenheter följa därmed. Då åldersgränsen för kvinnans inträde i äktenskap är sex år lägre än för mannen, så leder detta till, att antalet af ogifta kvinnor i äktenskapsåldern är långt större än antalet män, ja, stundom öfverstiger detta med mer än hälften. Härmed följer åter, att kvinnan är långt mindre fri i val af make än mannen och ofta nog nödgas finna sig i att taga en dålig man för att väl bli gift och ej på gamla dagar stå oförsörjd. Men i alla fall måste en stor mängd öfvertaliga kvinnor förblifva ogifta och, då de nu måste försörja sig själfva, trängas med männen på arbetsmarknaden och göra det svårare för dem att försörja sig och de sina.

Det har också visat sig, att de äktenskap, där bruden är mycket ung, ofta nog obetänksamt ingås vid första möjliga tillfälle till arbetsförtjänst, som kan gifva medel till bosättning, men utan tillräcklig ekonomisk grundval för framtiden. Särskildt är detta fallet i fabriksdistrikt, där en tillfällig arbetsbrist är nog att kasta en mängd af dessa obetänksamt grundade familjer på fattigvården. Har åter kvinnan vid sitt gifte nått myndig ålder, är alltid större utsikt för, att hon hunnit afsätta en liten sparad styfver, som gör det lättare att möta framtiden med dess vexlingar. Enär skilnaden i ålder makarne emellan visat sig i regeln vara störst i de äktenskap, där bruden gift sig i tidig ålder, ha dessa tidigt gifna hustrur mycket större utsikt än andra att förlora sina manliga försörjare och såsom änkor mängden gång falla fattigvården till last.

Ett annat icke mindre vanligt förhållande, som särskildt ofta inträffar på vår landsbygd, är, att de mycket tidiga giftena medföra så ringa skilnad i ålder mellan föräldrar och barn, att de förra ännu stå i sin kraftigaste medelålder, då de senare redan äro fullvuxna och fordra att få komma fram i världen. Ur den oundvikliga trängsel, som då uppstår, härflyta ofta slitningar, som kunna leda till de bedrägligaste följder, hvilka stundom spränga alla familjeband. De vackra familjetaflor, som då och då erhållas af ända till fem släktled, som samlas under ett tak, taga sig kanske något olika ut för den medelåldrige familjefadern, som det åligger att försörja såväl den åttio- eller nittio-åriga mormodern som det späda barnbarnet. De s. k. undantagstvister, som fylla några af de sorgligaste bladen i vår rättegångshistoria, visa tydligt nog, huru detta åliggande stundom kan fyllas. Att de för tidiga äktenskapen mer än något annat bidra till denna släkternas alltför hastiga vexling är lika uppenbart, som att deras afskaffande mer än något annat skulle verka till inskränkning däri.

Skälen mot de för tidiga äktenskapen skulle kunna mångfaldigas nästan i oändlighet. Här må blott tilläggas, att den omsorg, som hvarje djuruppfödare pålägger sig, att hans boskap ej må lemna afkomma, förrän den blifvit utvuxen, på det att afkomman må blifva sund och kraftig, — denna omsorg lemnar han stundom aldeles åsido, då det gäller mänskliga varelser, och därtill hans egna barn. Och lagen, som så noga kringgårdat rätten att köpa och sälja

fast egendom, och som rättvisligen med sådan omsorg därifrån utesluter den omyndige — lagen, som med sådan stränghet vakar öfver hans eller hennes egodelar, har lemnat det öppet för den omyndiga kvinnan att allt ifrån sitt femtonde år fritt föfoga öfver sin person och därmed bestämma ej blott om sin egen, utan ock om kommande släktens hela framtida välfärd. (Forts. o. slut i nästa n:r.)

Tillkännagifvandet angående utgången af prisrågorna IV—VI måste uppskjutas till nästa nummer, då vi nödgats hänskjuta afgörandet om skrifterna öfver inrättandet af ett husapotek till sakkunnig farmaceutisk auktoritet.

Red.

Mat och matlagning.

För Idun af O. H. D.

Mellan satsen: »äta för att lefva», såsom den odödliga Harpagon hos Molière uppfattar densamma, till dess motsats: »lefva för att äta» ligga en mängd mer eller mindre berättigade och af nödvändigheten betingade gradationer och inskränkningar. Om vi beteckna den senare satsen: »lefva för att äta» såsom ett människans ovärdigt och för henne rent af skamligt tillstånd, så följer dock ingalunda, att vi böra eller ens hafva rätt att helt och hållet försaka eller försumma de njutningar, ett godt bord skänker oss. Redan den mångfald af närings- och njutningsmedel naturens stora riken erbjuder oss i allt, som växer på jorden, lefver och rör sig på densamma, flyger i luften och simmar i vattnen, visar oss ohållbarheten och falskheten af dessa läror, som gått ut på kroppens spåkande genom fasta och umbärande, och där icke denna omständighet i och för sig i detta hänseende verkar bevisande eller öfvertygande, så tillkommer hela den utvecklingsgrad, till hvilken vår civilisation och kultur hunnit, för att ytterligare säga oss att utan sund, riklig och närande föda är det människosläktet omöjligt att med framgång lösa de uppgifter, det fått sig förelagd, och att utveckla sig i andlig och lekamlig mätto till ett till själ och kropp sundt, arbetsdugligt, kraftfullt och företagsamt slagte.

För sanningen af detta vårt påstående skulle vi kunna anföra många blad ur världens och folkens historia, och vi skulle kunna visa, att de tidsskeden, under hvilka högt utvecklade samhällsförhållanden med en rik kultur gått under och den mänskliga odlingen nästan för hela århundradet stått stilla, om den icke skridit till baka, varit tider, då hungersnöd, brist och armod i alla former varit rådande dels som följd af, dels som orsak till de nämnda omstörtningarna. Men ännu bättre bevis lemnas oss af helsoläran och fysiologien, som visa oss, att där ingen näring tillföres lifvet, där kan detta icke heller ega bestånd, och att där näringen är ofullständig och dålig endast en del af organismens behof tillfredsställes, men ännu många återstå otillfredställda och därigenom förstöra lifvet genom den »fysiologiska brist», som sålunda uppstår. Hunger och svält i hvarje form således, vare sig genom fullständig saknad af föda eller af att födan är af dålig beskaffenhet och ringa mängd, att kroppens blod ofullständigt förmår tillgodogöra sig densamma, äro inga lämpliga tillstånd för att åstadkomma en kraftfull, flitig och driftig verksamhet och ett gladt och friskt lefnadsmod.

Men å andra sidan hafva vi därjemte att akta oss för öfverdrifter med afseende på mat

och dryck. I längden straffa sig omåttlighet och frässeri oftast icke mindre strängt än alltför ringa och för dålig kost. Om också James Eyres uttryck, att »storätare gräva sin graf med sina tänder», innebär en viss öfverdrift, står dock icke mindre säkert fast, att det ansträngande arbete, som pålägges magsäck och tarmkanal, i förening med det öfvermått af starka näringsämnen och kryddor, som tillföres blodet, lägger en säker grund till svåra lidanden, som yttra sig företrädesvis i oordningar i matsmältningsorganen, sjukdom i lever och njurar, blodfullhet, gikt och anlag för slag; ja historien glunkar om månet krönt och högt hufvud, som afidit till följd af en indigestion, ännu med pastejsmaken på tungan. Hvad för öfrigt denna jordens högt uppsatte stundom mäktat åstadkomma i konsten att äta gränisar till det otroliga. Vi vilja icke närmare uppehålla oss vid de gamle romarnes utsväfningar vid bordet, där man till och med intog kräkmedel för att kunna börja en måltid om igen, utan välja några framstående exempel från tider, som ligga närmare vår egen. Mången högt uppsatt personlighet har till och med mera utmärkt sig för sin storartade aptit än för sina öfriga bedrifter. Furst Potemkin, kejsarinnan Katarina II:s af Ryssland gunstling, kunde t. ex. till frukost spisa en gås och en skinka, Ludvig XIV åt vid middagstaffeln regelbundet sina 12 rätter mat och Ludvig XVI bevarade ännu i sin fångenskap en förmåga att äta, som kom drottningen, Marie Antoinette, att blygas för honom.

Naturen fördrar i allmänhet icke så mycket, och om också frässare och finsmakare länge nog ostraffadt följa sina böjelser, träffar dem ofta slutligen straffet, just där det kännes som smärtsammast, i det att de förlora matlusten och angripas af magåkommor; i bästa fallet nedsjunker mången storätare till en blott matsmältningsmaskin, och det är en gammal erfarenhet, att intellektuellt arbete icke går bra, om man icke håller måttlig diet. Allvarliga och trägna arbetare på hvilket område som helst bli sällan feta, och att tänka djupt och vara fet passa icke ihop. Då Newton skref sina berömda studier öfver gravitationen och ljuset, berättas hans dagliga föda hafva bestått af endast några skorpar och ett par glas vin. Kejsar Josef II brydde sig föga om bordet, liksom Cæsar och Napoleon I, våra svenska regenter Carl XI och Carl XII samt den utmärkte Ganganelli, sedermera påfve under namn af Clemens XIV, och många flere exempel kunde anföras. Dess större tjuvskräft egde däremot taffeln för Fredrik II af Preussen, som blifvit uppfostrad vid ölsupa och ifrigt rekommenderade denna förträffliga anrättning, men noga aktade sig, att själf mera smaka den.

(Forts.)

Nyttillträdande abonnenter

kunna mot insändande af 40 öre i frimärken erhålla Iduns julnummer med porträtt af tidningens redaktör och nitton af de mest framstående kvinnliga och manliga medarbetarne. Numret innehåller dessutom 20 sidor intressant och omväxlande text samt torde i detta afseende vara den rikhaltigaste jultidning, som någonsin utkommit.

Talande siffror.

Har manne föräldrarnes ålder något inflytande på barnens lifskraft? Se här, hvad statistiken ger till svar:

Med afseende på faderns ålder visar det sig, att barn af fäder under 25 år ha en svagare konstitution. Barn af 25—40 år gamla fäder äro friskare, medan barn af äldre fäder återigen bli svagare.

Med afseende på moderns ålder äro de barn, som äro födda före hennes 35:te år, de starkaste, de som födas i hennes 35—40:de år äro 8 proc. svagare, och de, som födas efter hennes 40:de år, äro omkring 10 procent svagare.

Med afseende på föräldrarnes inbördes åldersförhållande äro de barn, som stamma från en äldre fader och en yngre moder, de friskaste. Äro föräldrarna lika gamla, eller modern äldre, blir afkomman svagare.

Åldersförhållandet mellan brudgum och brud bör, med afseende på att uppnå en så sund afkomma som möjligt, helst följa denna skala: När hustrun är yngre än 30 år, får hon de bästa barnen med en något äldre man. Är hon 35—40 år, bör hon hellre välja en 21—30-årig än en 40—50-årig man. — När mannen är 30—50 år gammal, får han den friskaste afkomman med en 21—30-årig hustru; väljer han en 5 år äldre kvinna, så blir redan barnens lifskraft mindre. Den 40—50-årige mannen kan med dess större säkerhet räkna på en frisk afkomma, ju yngre brud han väljer. Ju äldre hon är, dess svagare blir afkomman.

Sätter man dödligheten bland barn efter 40—50-åriga fäder och 21—30-åriga mödrar till 100, så stiger samma dödlighet vid 30—35-åriga hustrur med samme man till 122, vid 30—40-åriga hustrur till 132.

Från läkarens mottagningsrum.

Dörren öppnas försiktigt. Doktorn ser först en näsa, därpå ett ansikte, så hufvudet och slutligen hela figuren af en grofbyggd kvinna, hvilken långsamt och betänksamt stiger in, såsom om hon fruktade, att hon komme på ett farligt ställe.

Hennes hull och öfriga utseende anger ingen synnerlig sjukdom, men hyn har en viss grå-daskighet. Aldern är omkring 50 år. Då hon icke gör min af att så snart öppna samtalet, frågar doktorn:

»Nå, hvad ondt lider ni af?»

»Jo, si, jag har för mycket hjärtvatten, eller kanske det är magflen. Det värker och bränner här i bröstet om mornarne, när jag vaknar, så det känns riktigt ut i ryggen, och så får jag mun full med surt och hett vatten.»

»Hjärtvatten' och 'magflen' äro olika namn på samma sjukdom. Är ni kokerska?»

»Ja, det är jag och har varit det i tjuguar. Men jag har varit frisk till de sista åren.»

»Jojo men, man står bättre emot, så länge man är yngre. Nå, ni kastar upp surt vatten och sur mat efter måltiderna också?»

»Ja, i fall jag äter något ordentligt. Men det blir icke ofta af. Jag äter litet då och då, när det passar sig, ty hungrig är jag ändå aldrig.»

»Men kaffe med dopp tager ni väl några gånger på dagen. Och så smakar ni på all maten ur grytan.»

»Något skall man väl ha,» svarar patienten med en viss skärpa i rösten. »Ibland dricker jag kaffe med dopp och ibland utan; det är som det faller sig. Jag tycker jag har rätt till det. Och maten behöfver jag smaka på, det hör till min tjänst.»

»Och både kaffe och mat tager ni så het, att den bränner i munnen.»

»Usch, kallt kaffe, hvad det är uselt! —

Vidare gör min mage så dålig tjänst, hvarför jag tagit in mycket.»

»Jo, det kan väl hända! Ni lider af trög öppning med andra ord, hvaremot ni tager in laxermedel. Men ni torde också lida af dåligt — lynne. Ni fräser kanske ibland lika bra som grytorna i spisel?»

»Nå det kan väl hända! När man inte är bra, så... Och så sofver jag ofta dåligt och går och gäspar om dagarne; men knoga måste man ändå. Det är inte alltid så roligt att vara i tjänst heller!»

»Tror nog det; men det är inte alltid så roligt heller att vara matmor till en kokerska med dålig mage och dåligt — lynne.»

Patienten ser på doktorn med en förvånad min, hvarpå hon med en ljusning i blicken, såsom om ett nytt ljus gått upp för henne, utbrister:

»Kanske det beror på magen, att jag är så argint. Bota mig, doktor, så blir frun så glad.»

»Den saken beror på er själf mera än på mig. Vill ni blifva bra, måste ni iakttaga en ny och noggrann lefnadsordning. För det första måste ni börja med ordentliga måltider på bestämda tider efter den matsedel, jag ger eder, och då skall ni sätta er ned i ro för att äta. För det andra måste ni lägga bort allt kaffe och alla de laxermedel, ni brukat. För det tredje får ni icke äta *het* mat eller smaka på maten direkt ur grytorna. Den måste kallna först, så att den bara är ljum.»

»Hvad skall jag då äta?»

»På morgonen, synnerligen när ni känner benägenhet till sura och heta uppstötningar, dricker ni ett glas kallt (dock icke iskallt) vatten med en half tesked karlsbadarsalt uti. Åt sedan hvar fjärde timme på dagen, t. ex. kl. 8, 12, 4 och 8. — Kl. 8 dricker ni te med en skorpa utan grädde och blott en sockerbit. Därjämte får ni äta något gelé eller någon fruktkompott. Kl. 12 äter ni buljong med ett rått ägg uti samt en smörgås, eller också i brist därpå en portion ox-, lam- eller magert svinkött med spenat eller blomkål samt vidare väl kokt frukt eller en fruktkompott. Kl. 4 äter ni såsom på morgonen och kl. 8 såsom på middagen. När ni blir bättre, kan ni få taga hälften mjölk till teet. Om ni vaknar på natten och känner er hungrig, får ni äta några skifvor kallskuret kött.»

»Får jag inte äta potatis?»

»Nej, hvarken potatis eller mjöl- eller grynrätter och endast obetydligt bröd. — Känner ni benägenhet för sura uppstötningar, oakadt denna diet, eller är magen fortfarande trög, dricker ni ett glas vatten, också på kvällen med en half tesked karlsbadarsalt. Hjälp det ändå inte till afföring, åtminstone hvarannan dag, så må ni begagna vattenlavemanger, men ej taga in några laxermedel, hvarmed ni troligen redan mycket förderfvat eder mage.»

»Huru skall jag koka buljongen och geléet?»

»Här är föreskrift på det. Lyd nu mina råd riktigt en tid, så kanske ni snart kan få mera frihet, men ni får aldrig mera äta *hvad som helst*.»

Doktorn lemnar patienten ett papper, hvarpå hon, djupt nigande, ehuru med en förvånad min, aflägsnar sig.

* * *

På papperet stod att läsa:

Närande buljong tillredes sålunda: Då köttet om morgonen hemkommer från slaktaren, delas det i två portioner. Den ena portionen innehåller alla senor, ben och de delar, som när-

mast omgifva dessa. Den andra portionen bara rent kött utan ben. Allt kött af första portionen sönderhackas och benen klyfvas längsefter. Sedan lägger man alltsammans i vatten, beräknar 3 liter (1 kanna) vatten till 500 gram ($1\frac{1}{6}$ skålp.) kött; här af får man ungefär en liter kraftig köttsoffa. Vatten, som varit uppkokt och kallnat, är bättre än friskt, emedan det senare oftast är hårdt (kalkhaltigt). Sedan vattnet blifvit tillräckligt saltadt, tillsättes något saltsyra, ungefär 6 droppar till 500 gram kött. Nu låter man det stå kallt i 2 timmar. Där under utdrager vattnet all kraft ur köttet. — Därefter uppvärms det helt långsamt, och när det börjar porla, inlägges den andra portionen kött, sedan man förut ombundit den samma med en stark tråd. Då denna andra portion inlägges i kokande vatten, så stelnar dess yta hastigt. Denna stelnade, ogenomträngliga betäckning hindrar ej, att köttet blir kokt, men förekommer att saften och kraften gå bort. Man låter nu köttet koka långsamt, till dess det blir mjukt. — De flockar af ägghvita, som utfällas, skummas bort, och så snart buljongen kokar klar, tillsätts persilja, selleri, morötter och palsternackor efter smak. — Då man kokar på en liten kvantitet oxkött, så utfalles sällan så mycket fett, att man behöfver skumma, men sker detta på större stycken, t. ex. på 5 kilo (5,000 gr., omkr. $11\frac{1}{2}$ skålp.), då simmar en mängd fett ofvanpå, som måste borttagas. — På detta sätt erhåller man ur första portionen en god soppa och ur den andra ett saftigt stycke kött, om än af mindre vackert utseende.

Vidare lästes där:

Wiels *gelé för magpatienter* tillagas sålunda: Fyra kalfötter, 1 kilo (3 skålp.) oxkött och ett höns kokas under loppet af en eftermiddag i 5 liter vatten med 15 gram koksalt. Mot slutet af kokningen tillsätter man äfven en mindre gädda. Blandningen skummas upprepade gånger. Det hela får sedan stå öfver natten att kallna. Följande morgon aflägsnas fett, som lagt sig ofvanpå, geléet stjälpes ut och klaras efter långsam uppvärmning med den piskade hvitan af 6 ägg och kokas, så länge större ägghvitflockar afskilja sig. Därefter silas genom en fuktad servet. Till det silade sättas 20 gram köttextrakt, hvarefter blandningen ställes att kallna, helst i en kallare.

Under den varma årstiden, då man kokar för blott en person, kan satsen icke tagas mer än en fjärdedel så stor.

Hjorthornsgelé tillagas sålunda: Hjorthorn 30 gram kokas med vatten 300 gram.

Till det fränsilade geléet sättes: socker 30 gram, rhenskt vin 50 gram, citronsaft 20 gram.

Gelatingelé med rhenskt vin och saltsyra tillagas sålunda: Gelatin 15 gram, kokas med vatten 300 gram.

Till det fränsilade sättes: saltsyra 1,5 gram, rhenskt vin 25 gram, socker 40 gram.

(Helsövännen.)

Teater och musik.

Kungl. operan uppförde i tisdags Meyerbeers opera »Robert af Normandie», som här ej varit gifven på elfva år. Operan innehåller visserligen åtskillig god musik, men ock mycket gammalmodigt och banalt. Libretton är helt enkelt ohjälpligt enfaldig. Att repriserna slog sig någorlunda väl igenom torde få tillskrifvas fruarna *Ostbergs* och *Edlings* så väl i vokalt som dramatiskt hänseende ypperliga utförande af sina resp. roller, prinsessan Isabella och Alice. Hrr *Lundmark* som Robert och *Sellergren* som Bertram redde sig tämligen godt med sina partier liksom ock hr *Strandberg*,

hvars vackra röst man nu så sällan får höra. Uppsättningen är som bekant präktig och effektiv.

»Lakmé» gifves fortfarande hvarje gång för fullt hus. Denna vackra opera synes komma att varda lika populär som t. ex. »Konung för en dag», hvilket den ock förtjänar.

K. Dramatiska teatern gifver på torsdagen denna vecka en synnerligt intressant repris, nämligen Sardous 5-akts-komedi »Dora» med fru Hartman i titelrollen.

På den konsert, som lördagen den 15 dennes gifves i Östermalms kyrka, vilja vi fästa våra läsarinners synnerliga uppmärksamhet. Konserten gifves till förmån för *Eugeniæhemmet* samt anordnas under kronprinsens beskydd af den framstående tonsättarinnan, som döljer sig under pseudonymen »Lago», och under ledning af tonsättaren E. Åkerberg. Vid utförandet af det synnerligen anslående programmet medverka fru Edling, fröknarna Nordgren, Jungstedt, Karlsruhn, Riego och Wellander, hrr Ödmann, Salomon Smith, Lindström och Woltmann. Att kyrkan vid detta tillfälle kommer att varda fylld, taga vi för alldeles gifvet.

Den 12 febr.

Besegrad.

Berättelse af *Elisabeth Kuylenstierna*.

(Forts. o. slut fr. föreg. nr.)

»Kvinnan är själf orsaken till sitt förtryck,» skref han; »jag känner kvinnor, som plåga lifvet ur männen med sin oändliga kärlek och klagan, att de ofra allt och ändå få intet till ersättning. De öfverhopa oss med beröm, och det smickrar vår egenkärlek, hvar för neka till det; men man *tröttnar* — — — Det blir så vanligt. Efter otåligheten följer ringaktningen. Hvad är hon väl värd denna kvinna, som likt papegojan blott kan upprepa ett enda ord: bra, bra! Man blir ursinnig och kastar af sig tvångströjan; då först vaknar denna kvinnas själfkänsla och ropar: »förtryckt!» Bah, du har ju själf beredt dig plats vid våra fötter. Det finnes dock lyckligtvis högsinta, stolta kvinnor; de blifva kanske också förtryckta, men är lifvet, som»

Fortsättningen var bortrifven. Signes hjärta klappade häftigt.

Hon hade således plågat honom med sin ömhet, sina rädda frågor. Stackars lilla Signe kände sig mycket olycklig, men på samma gång lycklig. Hon hade ju framtiden i sin hand. Han skulle aldrig mer få se henne gråta. Han skulle lära sig att högakta henne. Det kom en ovanlig liflighet i hennes rörelser, det var som hade hon länge gått vilse och nu ändtligen funnit vägen, vägen till detta stolta, själfständiga hjärta. Hon hade nyckeln i sin hand, den stängda dörren måste gå upp.

Klockan var mycket. Hon ordnade med vanlig uppmärksamhet det trefliga tebordet och hade just ställt en äggkopp vid hans plats, då det ringde. Hon kände så väl igen Åkes ringning.

Han kom in och helsade litet förundrad. Hvarför hade inte Signe kommit ut och kysst honom under tusen varma lyckönskningar, segervisst förklarar, att det naturligtvis gått utmärkt? Hade hon blifvit illamående? Nej, där stod hon ju vid teköket, blid och vänlig som alltid.

»God afton, kära Åke,» helsade hon glädt, »kom nu och drick en kopp varmt te!»

De sutto båda tysta; han väntande på beröm och stolta frågor, hon med möda kväf-

vande dessa varma känsloutbrott, som växt tillsammans med hennes eget hängifna, älskande väsen.

Men hon stred modigt. Det gällde ju att visa honom, hennes själs afgud, hvad hon kunde förmå för att vinna hans kärlek och aktning.

»Det var mycket folk på föreläsningen i kväll,» började han dröjande.

»Det var roligt att höra.» Signe nickade vänligt.

»Ja, det är det jämt för öfrigt,» bifogade han värdslöst. — — — — —

När de slutat supera, gick Signe tyst och ställde undan. Åke hade gått in till sig. Detta skulle inte bli lätt, tänkte hon. Så långt hon kunde minnas tillbaka, hade hon beundrat hvarje hans ord och handling och gråtit förtviflans tårar, när han varit hård emot henne. Deras barndomshem lågo hvarandra så nära, att de växt upp nästan hand i hand.

»Signe!» Åke stod framför henne med ett skålmskt leende på läpparne. »Nu förstår jag.»

»Hvad förstår du?» Signe blef blodröd. Hon anade, att han funnit manuskriptet på orätt plats, och att detta förrådt henne.

»Kära, lilla hustru,» hans röst var ovanligt vek, »du har läst mitt föredrag; neka, om du kan.»

Han höll upp papperet mot ljuset, där syntes fläckar efter tårar på den prydliga skrifvelsen.

»Ja — nej,» stammade Signe förvirrad.

»Och så ville du visa din orättvise man, hvilken liten hjältemodig kvinna du kunde vara.»

Han strök smekande öfver hennes ljusa hår.

»Men du genomskådade mig.»

»Ja, jag blef förvånad öfver din envisa tystnad och sökte lösning på gåtan.»

»Ack, jag bar mig visst dumt åt. Det är så svårt att förstå sig, när man» — — — Signe stannade tvärt.

» — — tror så fast som jag, ville du nog säga, liten; det behöfver du visst inte heller, jag menade inte alls dig, ty mina tankar» — — nu var det hans tur att afbryta sig.

» — — gå mera vidt omkring,» ifyllde Signe.

»Ja, förlåt mig Signe. Jag har glömt min stackars lilla hustru allt för ofta, men var lugn, nu har mitt samvete vaknat. Vi skola vara mycket tillsammans. Du kommer med på mina föreläsningar, gör du inte det?»

Det glödde en varm hänförelse i Signes blick, men ändå svarade hon litet värdigt:

»Jo det gör jag gärna, om ämnet intresserar mig.»

»Du lilla hycklerska!»

Det var, som om all hans kärfhet hade smält bort. Han stod där, vacker, öm och glad. Signe var öfverlycklig. Nu var dörren öppen, och hon fick genast flytta in i hans hjärta.

Det finns kvinnor, som äro mäktiga genom blotta ljudet af sin röst. De sätta hjärtat i dallring, och man älskar dem, innan man ännu tänkt på att betrakta dem.

Saint-Prosper.

Kvinnorna vilja tusen gånger hellre lida än misshaga.

Thomas.

Förslag till matordning för veckan 16—22 febr.

Enklare bord.

Söndag: Puré på jordärtskockor; njurstek af kalf; gräddskum med sylt, kallad *alterationskräm*.

Måndag: Imiterad korfkaka (med användande af återstoder af kalffsteken); soppa på svinöron (recept i Iduns julnummer).

Tisdag: Kokt salt färbringa med brynta rötter; tisdagsoppa.

Onsdag: Källdolma; vinsoppa.

Torsdag: Kokt rimsaltadt fläsk med stekt hvitkål (recept i Idun nr 6); äggöl.

Freitag: Ugnstekt gädda med karpissås; soppa på tupp (skotsk Cochy Leeky).

Lördag: Stekt fläsk med bruna bönor; risgrynsvälling.

Recept.

Vinsoppa: Två tredjedelar vin (hvitt vin eller marsala) och en tredjedel vatten uppkokas med socker och citronskal, afredes med äggegulor, så att soppan blir simmig, hvarefter citron- eller apelsinsaft tillsättes. Apelsin- eller citronskal, skurna i strimlor och kokta i socker, läggas i soppan. Serveras med makronbröd eller små sockerbröd.

Soppa på tupp: En tupp (ryska höns duga också) kokas sakta 3 timmar i buljong och skäres, sedan den är fullkokt, i nätta bitar, hvilka förvaras mellan två fat, så att de icke torka. Till buljongen, i hvilken tuppen kokat, läggas 12 goda purjolökar, skurna i tumslånga bitar, jemte $\frac{1}{4}$ kilogram risgryn, kryddas med peppar och saltas efter behof. Kokas en half timme, hönsköttet lägges, och soppan serveras het.

Detta är en skotsk nationalanrättning och synnerligen god till smaken samt därjemte ock närande.

Gräddskum med sylt: Grädde vispas till hårdt skum, och sylt (hallonsylt 3 matskedar, lingonsylt 1 matsked) nedröres varsamt däri. Upplägges hvarfals med i sockrad grädde doppade skorpor.

Denna i all sin enkelhet smakliga anrättning har fått sitt namn *alterationskräm* däraf, att den, då en oväntad gäst anländer, i första häpenheten vanligen användes af den altererade värdinnan för att upprätthålla husets anseende.

O. H. D.

Tjenarne.

Ett godt ord finner en god vrå. En härvarande husmoder hade stora anledningar att vara missnöjd med sin tjänstflickas uppförande och arbete och uppsade henne genast. Hon öfvervann sig dock till att säga åt henne i vänlig ton, då hon skulle flytta: »Om du också inte har uppfört dig väl hos mig, Anna, önskar jag dig dock af hjärtat, att det må gå dig väl för framtiden.» Rörd öfver denna oväntade vänlighet svarade flickan: »Ack, kära frun, när frun är så god, vill jag inte gå, utan att tala om, att köksnyckeln också passar till skafferiet.»

M. B.

Matlagning.

Potatissallad, lagad på judiskt sätt. De kokade och skalade potäterna skäras och läggas i ett fat med ättika, hackad lök, i tärningar skurna äpplen, peppar, litet socker och olja. Det hela blandas väl och serveras. Ofta ätes sallaten varm, i det potatisen lägges i varm ättika, lök, äpplen, salt, peppar och socker samt till sist i stället för olja smält gåsfett.

Ragout på kalflever. En god kalflever sköljes och lägges en timme i

söt mjölk, hvarpå man flår af skinnet och späckar den tätt med fläsktärningar, som vändas några gånger i peppar och salt. 125 gr. smör smältes, hvori tillsättes 3 charlottlökar, 2—3 nejlikor, litet citronskal, muskottblomma och persilja. Lefvern vändes i hvetemjöl, lägges i det kokande smöret och brynes på båda sidor, hvarefter man tillsätter 3 scorzoner, 2 hvita morötter, 3 gula morötter, 1 palsternacka och 1 lök, allt skuret i tunna skifvor, ett glas kognak och så mycket kokande vatten, att det står öfver lefvern. Alltsammans kokas nu i 2 timmar. Före anrättningen kan man låta såsen koka upp med litet hvitt vin, om så önskas. Om så behöfs, kan litet mjöl tillsättas. Grönsakerna läggas på fatet i en ring kring lefvern.

Siri S.

Hushållet.

Enkel och billig rökapparat. Här till kan man använda ett af de stora fat eller tunnor, i hvilka köpmännen få hem varor. Stäfverna kunna spikas fast vid träbanden, och dessutom kan man sätta på några järnband. Botten och lock aftagas, och tunnan stättes på marken. Invändigt anbringas trästockar i olika höjd, på hvilka de saker, som skola rökas, hängas upp. Locket, hvarmed tunnan täckes under rökningen, bör vara så tätt som möjligt, och för att uppnå detta är det praktiskt att förse detsamma med ett slags öfverdrag af lärft. Några steg från tunnan göres ett hål i jorden, som nyttjas som eldstad, och härifrån lägges en kanal af sten eller ett bleckrör till tunnan. På denna eldstad brännes hyfvelspån och ved. Kan gifva salt bringa och annat salt kött en utmärkt smak. Genom ett spjäll reglerar man elden, så att tillräckligt stark rök utvecklas. För att en skinka skall bli genomrökt, behöfver den hänga på denna plats endast 8—10 timmar.

Yum-Yum.

Köket.

Ostron äro närande, men reningen står naturligtvis alls ej i rimlig proportion till priset. De innehålla 15 % äggvita, 90 % vatten och 2,5 % salter. De äro, när de ätas färska och ej till öfvermått, en helsosam föda. Stekta eller tillredda på annat sätt äro de ej så lättsmälta. Det är bäst att köpa sina ostron vid kall väderlek. De måste förvaras på ett kyligt ställe och stå väl öfvertäckta. När skalerna stå öppna, är djuret dött; ligger djuret löst i skalet, när man skakar det, eller har det ett blåaktigt utseende, är det sjukt. Man bör naturligtvis ej taga emot sjuka eller döda ostron.

Kännarinna,

Näringsmedlen.

Frukt eller potatis? Det är en allmänt spridd åsikt, att kokt frukt icke innehåller mycket näringsämne och att potatis i detta afseende är att föredraga. Detta är aldeles oriktigt. Kokt frukt är fullt ut lika närande som potatis, men magen känner sig längre tillfredsställd genom den senare, emedan den ej är så lättsmält som frukt. Jämförd med frukt är potatis ett mycket ohelsoamt födoämne. Frukt är blod- och benbildande och har en upplifvande inverkan på hjärnan. Man gör därför klokt i att låta barn äta mycket frukt, såväl rå som fukt.

Efterrätter.

Vindrufsgeléé. Denna ytterst välsmakande gelée tillredes på följande sätt: saften pressas ur väl mogna, söta hvita vindrufvor och filtreras genom ett stycke groft linne. Till 1 liter saft tagas 255 gr. hvitt socker, och saften kokas i en koppar- eller messings-

kastrull samt skummas omsorgsfullt. Den kokas så länge, tills man finner geléet tillräckligt tjockt, då det hålles i en glasburk, som tillbindes lufttätt och förvaras på torr och kall plats.

Fönsterträdgården.

Om liljors odling i boningsrum. (Som svar till frågan 352). Då stänglarne hos *Lilium auratum* om hösten vissnat ned, upphöres med vattningen, och lökarne få kvarstå i den torra jorden.

Vattning är ej nödvändig under vintern, dock är skäl att någon gång vattna litet, då jorden blir alltför torr, emedan lökarne eljes vissna mycket. Hålles jorden ständigt fuktig, börja de växa i otid. De böra förvaras på en frostfri men sval plats, som må vara ljus eller mörk, efter omständigheterna.

Omplanteringen verkställes bäst i mars. Lökarne upptagas då, den gamla jorden afskakas, och alla döda rötter fränkiljas. Den nya jorden, hvori de skola planteras, bör vara lös och näringsrik, t. ex. en blandning af lika delar god trädgårdsjord, löfjord och gödseljord jämte sand. Krukorna böra vara rymliga samt i botten försedda med ett lager krukskärfvor och däröfvanpå ett tunnt lager mossor, som hindrar jorden att falla ner mellan skärfvorna. Detta för att öfverflödigt vatten med lätthet må afrinna. Lökarne planteras så djupt, att de öfver sig få ett jordlager af 4 à 5 centimeter, så att de rötter, som utväxa på stängeln öfvanför löken, få erforderlig näring. Vatten gifves dem mycket sparsamt, tills de rotat sig och kommit i liflig växt, då de fordra riklig vattning, emellanåt en svag gödselvattning.

Tills stängeln vuxit upp öfver jordytan, kunna de gärna stå på en mörk plats, men måste sedan flyttas i ljuset.

Temperaturen måste till en början hållas helt låg, och först längre fram på våren, vid riklig tillgång på solljus och frisk luft, höjas. Inflyttas de strax efter omplanteringen i varmt rum, torka blomknopparne lätt bort.

På enahanda sätt förfares med andra i krukor odlade liljor, såsom de olika varieteterna af *speciosum* (*lanceifolium*) m. fl.

Viola.

Tvätten.

Sidenband rengöras lätt med benzin. Man lägger dem i en kopp, hvori man slagit så mycket benzin, att de fullständigt täckas däraf, och låter dem ligga någon tid. Därpå tar man upp dem, kramar ur benzinen och stryker dem, medan de ännu äro fuktiga, mellan rent kläde.

G. G.

Ett fläckvatten, som kan begagnas för alla tyger, och som ej angriper ens de ömtåligaste färger, tillredes på följande sätt: 25 gram renad terpentinjölja, 1,57 gram fin, rektificerad vinspirit och lika mycket svafvelether skakas med 15 droppar citronolja i en flaska, som hålles väl korkad. Med denna vätska fuktas fläcken, och man gnider den med en bit läskpapper, som äfven är fuktad med fläckvattnet.

G. G.

(Forts. å följ. sida.)

Annonser.

Annonspris: 25 öre pr petitråd (=10 stafvelser)
Ingen annons införes under 1 kr.

LEDIGA PLATSER.

För en anspråkslös flicka med måttliga pretentioner finnes plats som lärarinna i vanliga skolämnen och mu-

sik att genast tillträda. Eleven nybörjare. Närmare gen. korrespondens med »Gerhard», Vallsta p. r. [1482]

En bildad, anspråkslös, musikalisk flicka, som genomgått Palmgrens slöjdskola och är kunnig i sömnad, finner plats i godt hem för att biträda med barnens vård och sysselsättning. Svar till »Z», Karlskrona, p. r. [1528]

PLATSSÖKANDE.

En tjuguetårig flicka af ämbetsmannafamilj, som genomgått elementarskolan i Upsala, utbildat sig i språk och musik ett år i Tyskland och ett år i Paris samt har vana vid undervisning, söker plats som lärarinna i familj eller skola. Svar till »Föräldralös», Åby, då referenser och vidare upplysningar lemnas. [1486]

Platssökande.

En ung flicka, enkel o. anspråkslös, som i flere år undervisat mindre barn i vanliga skolämnen och musik, önskar sig plats som lärarinna nu med det första. Vackra betyg finnas. Svar sändes till »23 år», *Enkelsrud*. [1484]

En ung flicka af god familj, som genomg. åttakl. lärov. och dessutom en nionde klass, lärarinne-klassen, samt eger ett och ett halft års vana vid undervisning. Söker sig plats som lärarinna. Underv. kan meddelas i vanliga skolämnen och språk samt i musik åt nybörjare. Reflekterande härå hänvända sig i förseglad biljett till »X. 19», Östgöta Correspondentens kontor, Linköping, p. r. [G. 11427] [1492]

En 22-årig prestdotter, som är kunnig i klädsömnad och hushållsgöromål, önskar sig nu genast plats i familj, helst i sådan, där barn finnas. Svar till »X. Y. Z.» Vexjö p. r. [1517]

En 23 års bättre flicka önskar till den 24 nästkommande april plats. Hon är villig att på egen hand sköta ett mindre hushåll eller att biträda i ett större sådant. Anspråkslös i sina fordringar afvaktar hon svar till »23», Marstrand. Poste restante. [1524]

En flicka, anspråkslös, bildad och praktiskt kunnig uti alla inomhus förfallande göromål, önskar plats att gå frun tillhanda, nu eller till våren. Svar till »Hedvig», Karlskrona. P. r. [1523]

En ung flicka.

af god familj, önskar sig plats, antingen som sällskap eller att gå frun tillhanda. Skulle någon härå reflektera, torde svar för vidare upplysningar insändas till »A. B.», Lysekil, poste restante. [G. 11825] [1521]

Se hit!

En ung flicka, kunnig i sömnad, önskar sig pl. i bättre hus för att bitr. med hvarjeh. Sv. märkt »H.», Vara p. r. [1527]

Familjemödrar!

En flicka om 24 år med grundlig skolbildning samt skicklighet i pianospelning och handarbeten söker sig anställning som guvernant i en god fam. De bästa referenser erhållas. Svar till »R-r» Iduns byrå. [1541]

En enkel och anspråkslös flicka önskar plats i familj att gå frun tillhanda. Små pretentioner. Bref torde märkas W., Sölvesborg, p. r. [1536]

Säker bot för bleksot, blodbrist och engelska sjukan.

Undert. får vördsamt för den ärade allmänheten tillkännagiva, att jag emotager till behandling personer, som lida af bleksot och blodbrist samt den för barn vanliga eng. sjukan. Och har det städse lyckats mig att befria fr. nämnda sjukdomar dem, som sökt mig för dessa sina lidanden. Skrifl. förfr. besvaras genast, då dubbelt porto bifogas, då äfven intyg och rekomm. sändas. Trädets jernvägsstation, Fru J. Österberg. [1588]

FAHLERANTZ & C:os förlag.

Finns det någon af Iduns läsarinor, hvilken ej tagit kännedom om den märkliga boken

Qvinnofrågan

af **Emil Svensén.**

Pris: 2. 25.

Genom stilens genomskinliga klarhet, genom sin tankeskärpa, vidsträckt beläsenhet, parad med vaken iakttagelse och ovanlig kombinationsförmåga, samt till sist, men dock i främsta rummet, genom den *sedliga kraft*, som uppbar innehållet, hör Emil Svensén till det nu lefvande släktets sundaste skriftställare. — Detta är både nya och friska tankar, värda det största afseende. Man läser boken, som man läser en snällrik roman. (Teodor H. Olmberg). [1516]

Lifräntor.

New-York

Liförsäkringsbolag, grundadt 1845. Tillgångar **Kr. 348 millioner.** Deposition i Sverige Rmk 400.000. Arlig lifränta för en inbetalning af Kr. 1000.

Ålder sista födelsedag.	Utan återbetaln. vid döden		Ålder sista födelsedag.
	Newyork	Svenska bolag.	
55	89,25	80,10	55
65	120,58	106,40	65
75	162,28	149,20	75

Hufvudkontor för Sverige: **38 Hamngatan, Stockholm.** [1529]

Johanna Brunssons praktiska Konstväfnadsskola, Norrlandsgatan 37, 1 tr., meddelas undervisning i alla slags väfnader. [1539]

Barnmorskan Fru Anna Elfsberg Götgatan 57, 2 tr. Allm. telef. 37 39. OBS. Antiseptisk behandl. Properhet. [1535]

För träsnideri. Oskulpterade trä saker i Nordisk Konst- och Slöjdtställning 9 Kungsgatan 9. [1532]

N. P. JENSENS

nya priskurant öfver Trädgårds- och blomsterfrön samt foderväxtfrön är nu utkommen och tillsändes gratis på begäran. Helsingborg i februari 1890. [1525] **N. P. Jensen.**

Sats-Bok å Småbröd, Tårtor, bröd, Limpor, Karamellkokning, Jästberedning m. m. m. m. à 0.75 i hvarje bokhandel eller ock genom insändande af 75 öre i frimärken till **C. O. Ekblad & Comps bokhandel,** Vestervik. [1493]

Familjeläsning.

På **Fahlerantz & C:os** förlag hafva nyligen utkommit:

nya upplagor af **L. Dillings**

samlade skisser och berättelser ur **hvardagslifvet**

omfattande de tre serierna: **Hvardagsmänniskor,** 3:e upplagan à 3,25 **Genom lörnetten,** 2:a upplagan à 3,25 **I kupén,** 2:a upplagan à 1,75

Vid köp på en gång af alla tre serierna erhållas de utan förhöjning i priset inbundna i två prydliga band.

Julius Stindes böcker:

Borgerfolk eller **Herrskapet Buchholz,** I, 3:e uppl., à 2,25 II à 2,00 III (»Fru Wilhelmina») à 2,25 **Borgerfolk på resa,** 2:a uppl., à 1,75 **Fru Buchholz i Orienten** à 2,75

N. P. Ödmans senaste bok:

Från Vår- och Sommarkägar, Förre samlingen, 5:e tusendet à 2,25 Senare samlingen, 4:e tusendet à 2,50 [1452]

Sångundervisning.

Efter den berömda Marchesiska metoden utbildas af undertecknad såväl Herrar som Damer. Priset: 6 kr. för hel timma. 4 » » half » Anmälningar emottagas alla helgfria dagar 10—11 f. m., 4—6 e. m. Adolf Fr. Kyrkogata 9 A III.

Zulamith Wellander. Premiärsångerska. [1436]

Köp!

Bröst- och lungskyddare, bästa medel för att undvika få lunginflammation och lungkatarr. Säljas i 4 storlekar, för barn, 2 à 2:50 pr st., och större 3 à 3:50 pr st. expedieras mot efterkräff

Oscar Rydström (G. 10767) Eskilstuna. [1428]

Sparsamma Fruar.

Härmed tillkännagives, att jag efter min moder Fru B. Sundemans frånfälle öfvertagit den Ylleaffär, hon bedref i nr 11 Artillerigatan. Ull och gammalt ylle mottages hädaneft till spånad. Väfnung af tyger, scharlar, filter m. m. hvarje dag i Klara Norra Kyrkogata 12, 1 tr. Hvar och en får sitt ylle tillbaka i form af garn. OBS. Blott ett halft kilo ull till hvarje kilo gammalt ylle! **Hildur Andersson,** född Sundeman. Telefon 794. [1361]

RAMLOSA Min nya priskurant öfver rikhaltiga förråd af alla slags **plantskoleartiklar** är nu utkommen [1351] och tillsändes franko. **N. P. JENSEN** Helsingborg i sept. 1889

Om 20 öre i frimärken insändas till **Skandinavisk Modetidning, Stockholm,** erhålles pr om- **BARA 20 ÖRE.** Endast n:r 1 — det präktiga **brudutstyrselnumret** — betingar ett pris af 40 öre. Tio n:r lemmas för 1,50; 20 för 2,50.

Lottsedlar, à 1 kr. st. à följande gedigna Silfverarbeten. (Vikten cirka 30 kg. = 67 skålp.)

Kaffekanna (med afsvalningsfat) **Gräddkanna,** **Socketask,** **Socketång,** 25 Kaffekoppar med fat (af Silfver), 25 Kaffeskedar, **Kaffeskedskorg,** **Kaffebrodkorg,** **Stor Kaffebrika,** **Dryckeskanna** 1 par Ljusstakar för 5 ljus.

Dragning å ofvanstående pjäser kommer att försiggå den 3 april detta år. Obs! Ett litet antal Lottsedlar finnes ännu kvar till salu hos mig och de flesta bokhandlare i riket. **C. J. JAKOBSSON,** Juvelerare & Guldsmed **SÖDERHAMN.** [1508]

Ett tillfälle att köpa så billigt återkommer aldrig.

30,000 meter 1:ma Halfylle Flanell som kostat grå 70 öre, röd 88 öre och hvit 84 öre, bortslumpas till grå 51 öre, röd 61 öre och hvit 61 öre metern. **A. Williamson, Stockholm.** Vesterlånggatan 57, 1 tr. upp. [1373]

GUSTAF HOLMBLOM KAPP-FABRIK 38 Vesterlånggatan 38 Nedra botten, 1 o. 2 tr. upp. [1352]

KOSTA MAGASIN Rikhaltigt Lager af **Glas, Porslin, Nysilfver,** Bosättnings- o. Lyxartiklar, till allra billigaste priser. **G. JOHANSON.** Kosta Glasmagasinet. [1542]

ERNST & Co. — FOTOGRAFISK ATELIER — 52 A. Klarabergsgatan 52 A. STOCKHOLM. [1469] Telefon 48 93.

JOH. ÖHRVALLS Plissé- och Persiennefabrik 43 Sibyllegatan 45 Stockholm. Rekommenderar sin tillverkning af varaktiga, praktiska o. billiga gardiner och persienner af papper. OBS. Ombud för Liljeholmens Persiennefabrik (Engelskt patent). [1407]

Ägg. Öfverihus omtyckta **Hönsgårds Ägg,** fina Löskoknings- o. Mat- ägg. Äggaffären **Gallina, Mästersamuelsg. 53,** nära Drottninggatan. Allm. Telef. 7 16. [1469]

HENRIK GAHNS Koncentrerade Amykos rekommenderas för medicinskt ändamål vid svårare hud- och hälsåkomor, såsom för reformar, finnar, elakartade sår, brännskador, difteri o. d. Säljes i välförsedda detaljaffärer. Efterse noga, att hvarje flaska ofvanpå korken bär vidstående fabriksmärke. [1515]

Iduns Uträttningsbyrå

ombesörjer genom fullt kompetenta personer uppköp i alla möjliga branscher gratis åt Iduns abonnenter och för uppdrag åt andra mot en obetydlig ersättning. Alla saker skickas mot efterkrav och få returneras (dock genast) mot fraktkostnaden. Dubbelt porto torde medsäändas.

[1349]

1890 års Frö-priskurant

utdelas gratis, sändes franko.

SVENSONS Fröhandel

Lilla Nygatan 17, Stockholm.

[1507]

Pröfva Svea-tyget!

Svea klädningstyget är tillverkad af alla finaste kamgarn, mycket segt och starkt (glider ej), tillverkas i modernaste mönster och äkta färger, priset endast 63 öre metern = 37 öre aln. En vara jämgod med »Svea-tyget» gäller eljes i handeln 84 öre metern.

A. Williamson, Stockholm.

Obs. Den, som ej är belåten med sända varor, får retournera dem. Profver sändas endast, då 20 öre bifogas. [1875]

Tandläkaren ROLAND MARTINS Tandpulver

försäljes i Stockholm:

på alla Apotek,

hos C. F. Dufva, Drottninggatan 41, i de större parfymbodarna, med flere ställen. [1832]

EXCELSIOR-TE

Direkt fr. produktionsorten importeradt, oförfalskad

X CELSIOR T X

KINESISKT TE

med fin arom försäljes i flere utmärkta o. prisbilliga kvaliteter gen. Hrr Specerihandl. En gros lager hos Otto Dahlström & Co.

EXCELSIOR-TE

[1476]

SVARTVIKS Stärkelse,

svenskt fabrikat, gifver linnet, utan att förstöra det, en bländande hvit färg. Till salu hos alla specerihandlande i riket. [1487]

AUGUST JULIUS

Kongl. Hof-Leverantör.

Speceri-, Vin- och Delikatessmagasin i parti och minut,

38 Drottninggatan 38.

Allm. Tel. 44 58. Bell. 916. [1480]

Permar till Idun 1889

finnas nu tillgängliga i på samma gång elegant och praktisk utstyrsel, så att damm och smuts ej häfta vid dem.

De tillhandahållas dels i blått och guld, dels i rött och guld med klothygg. Priset är i år

1 krona 25 öre.

Inga permar expedieras, utan att beloppet först insändts antingen medels postanvisning eller ock i sparmärken (ej frimärken!). Efter erfarenheten från förra året, vilja vi enträget uppmana Iduns läsarinna att med första insända sina rekvisitioner, på det de må vara säkra om att ej komma, sedan upplagan, som på förhand bestämmes, är slut-såld.

Obs.! Dem af Iduns läsarinna, som sakna nr 7 och 9 för detta år, meddelas, att dessa nummer komma att nytryckas på nyåret, för så vidt minst 100 anmälningar härom, åtföljda af rekvisition på permar, ingå. För öfrigt kunna öfriga nummer af årgången erhållas till komplettering mot insändande af 15 öre i frimärken pr nummer.

Med utmärkt högaktning
Frithiof Hellberg

Red. o. utgifvare af Idun.

[1859]

Patenterade Mattsopningsmaskiner

rengöra mattorna fullkomligt, utan att slita dem, åstadkomma intet dam vid sopningen. Böra icke saknas i något hem, där mattor finnas. Blifva i längden billigare än andra mattoppare. Försäljas af

Bröderna Larsson & Komp., Telegrafgränd 1.

Stockholm & Göteborg. [1461]

Smedman den yngres Handels-Skola,

Stockholm, Biblioteksgatan 5. Telefon 62 59.

Undervisning meddelas i alla merkantila ämnen, hvaribland språk och stenografi. Inträde i läroverket kan ske vid hvilken tidpunkt på året som helst, så långt utrymme medgifver. Anmälningstid: under sommarmånaderna kl. 10—1/2, under vinternmånaderna hvardagar kl. 1/2 10—1 och 3—1/2 samt söndagar kl. 1/2 9—1/2 11. Dugliga biträden anbefallas i Herrar Affärsmäns benägna åtanke. Revisjoner verkställas af pålitliga personer.

A skrifvelser anhalles om fullständig adress. [1463]

Slöjd,

medel mot klenhet, nervositet, öfveranstängning genom själsarbete, rekreation för personer med stillasittande arbete. Pris pr månad 10 kr., virke inbegripet; februari—juni 25 kr. För skolbarn kl. 6—7,30 e. m. till lägre pris. Anmälningar mottagas 10—11 Drottninggatan 82, öfver gården.

M. Tersmeden.

[1510]

Hvar kan verkligt godt te erhållas?

Mina äkta teer säljas endast kontant, och då alla mellanhänder undvikits, kunna de lemnas billigare än hos någon, hvilket ock bevisats af att

omsättningen 1889 fyradubblats.

Pr efterkrav, postförskott å 1: 80, 2: 40, 3: 60, 4: 80 pr 1/2 kilo (för 15 kronor fraktfritt).

Alex. Barclay, Göteborg.

(Nord. A.-B., Göt. 2670×10) [1398]

Svenska Vagg- & Fick-Ur,

prisbelönda, patenterade, 1:a kvalitét samt alla sorters goda och väljusterade Fick-, Vagg-, Bords- & Väckare-Ur från de bästa utländska fabriker. 2 å 3 års garanti. Ny, illustrerad priskurant för 1890 gratis och franko. Telefon 46 26.

86 RÅDSTRÖM & HOLMBERG 86
Drottninggatan.

[1518]

Husmödrar!

Kasten aldrig bort gammalt stick-ylle! Undertecknad emottager jämte ull äfven gammalt ylle till spinning, väfning (för hand), schal- och filtberedning. Hos mig spunnet s. k. traggarn är bevisligen det bästa och vackraste, som kan erhållas. Spånadslönen den billigaste i Stockholm. Beredningen af filtar öfverträffad.

Otto Elmgren,
Vesterlånggatan 66.

[1399]

Maltose-Pumpnickel

af råg tillverkad brod, värdefullt näringsmedel, mycket lättmält.

Spisbröd

många sorter, tillverkade af de bästa rudimaterier, öfverträffade i välsmak och näringsvärde.

Cakes och Biscuits

fullt jämförliga med de engelska.

Utförlig Priskurant
lemnas på begäran.

C. W. Schumacher,
Kongl. Hofleverantör,
STOCKHOLM,
17 Norrlandsgatan 17.
Order fr. landsorten expedieras pr omg. [1468]

Husmödrar!

Försöken Th. Winborg & Cris i Stockholm tillverknigar af

Concentrerad

Ättika
på flaskor för utspädning.

Senap,
blandad efter engelsk och fransysk smak, flere sorter.

Biffstekssås.

Soja,

Malda kryddor (garanteras oblandade) på bleckdosor med genomborradt lock.

Bordsalt i paket om 425 gram (= 1 skålp.) flere gånger prisbelöndade och fullt jämförliga med de bästa utländska fabriker. Tillhandahållas hos Hrr specerihandlare. [1399]

Försök Germania!

Germania klädningstyget är ett nytt, nästan outslitligt, tjockt och varmt klädningsty, som tillverkas i moderna mönster. Priset endast 49 öre metern = 29 öre aln. Kan endast köpas hos tillverkaren A. Williamson, Stockholm. Vesterlånggatan 57, 1 tr. upp.

Obs. Den, som ej är belåten med sända varor, får retournera dem. Profver endast då 20 öre följa. [1374]

I likhet med föregående år utförsäljas

"Broderade Remsor"

till betydligt billiga priser.

OBS.! Madapclamsbroderier.

OBS.! Madeirabroderier.

Order från landsorten expedieras pr omgående.

[1544] Profver sändas på begäran. (S. N. A. 1873)

I. F. HOLTZ

Brunkebergsg. 7,
Allm. Telef. 52 46.
St. Nygatan 37,
Allm. Telef. 24 57.
STOCKHOLM.

Dagligen inkomma nyheter af:

Eiffel-Snörmakerier,
Eiffel-Broderier,
Eiffel-Spetsar,

till garnering på kappor och klädningar.

Order från landsorten expedieras pr omgående.
Profver sändas på begäran.

Hänvisen till annonserna i Idun, erhållen i billigaste pris — enligt öfverenskommelse mellan Redaktionen och de flesta af Iduns annonsörer.

God läsning!

Hemmets Allehanda

Sveriges mest populära, illustrerade veckotidning innehåller: dels tvänne romaner af på en gång fängslande och gediget innehåll, med konstnärligt utförda illustrationer, dels skisser och berättelser af blandadt innehåll, praktiska råd och anvisningar rörande omsorgen för hemmet, toaletten, läkäreråd m. m.

Argängen inledes med »Verldsdam och kvinna», som i England väckt oerhördt uppeende, och af hvilken på kort tid sålts 8 upplagor, samt »Hennes hjälte», den beömda engelske författaren Wilkie Collins senaste roman, för-edd med talrika illustrationer.

Den illustrativa afdelningen innehåller utom romanillustrationerna ett omväxlande galleri genremålningar ur hvardagslivets och samtidens företeelser.

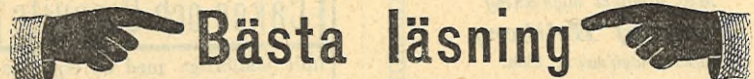
Tidskriften tryckes i ändamål att inbindas och kan argängen således blifva en värdefull tillökning i familjebiblioteket.

Tidskriften kostar blots 5 kr. för helt år, kr. 2: 50 för halft år och kr. 1: 25 för kvartal, postarvodet inberäknadt. 5 profnummer 20 öre.

[G. 12027] [1514]

Hemmets Allehanda bör finnas i hvarje hem!

Hemmets Allehanda bör finnas i hvarje hem!

Bästa läsning för hemmet

är dock damernas egen tidning, IDUN, hvilken trots sitt rikhaltiga, omväxlande och gedigna innehåll ej, med postarvodet inberäknadt, kostar mer än 4 kr. för helt år, 2 kr. för halft år och 1 kr. för kvartal,

hvarjämte Iduns abonnenter hafva den fördelen att erhålla en rikhaltig och elegant utstyrd samt med mönsterbilaga försedd modetidning

till halfva priset.

Men så har Idun äfven vunnit de mest enstämmiga loford af såväl pressen som allmänheten. Dess upplaga har på ett år ökats med nära 120 procent — ett inom den svenska pressen så godt som allenastående resultat — och utgör nu

19,000 exemplar.

Idun samt Iduns Mode- och Mönstertidning räknas redan tillsammans

nära 30,000 exemplar.

REDAKTIONEN.

Pianomagasin.

Flyglar, Pianinos, Tafflar och Orglar från in- och utländska utmärkta fabriker till de billigaste priser. För instrumentens bestånd ansvaras.

Äldre Pianos tagas i utbyte. OBS. Ständigt lager af Flyglar från Blüthner och Pianinos från G. Schwechtens berömda fabriker.

GUST. PETERSSON & Komp., 38 Regeringsgatan 38.

Flyglar, Tafflar och Pianinos från J. G. Malmsjö. [1367]

Försäkrings-Ektiebolaget

Skandia

Stockholm

Hufvudkontor: Mynttorget 1. [1366]

Alla fördelar framför andra sorter!

Allmänt erkänt bästa

Snörlif "La Gracieuse",

såväl i höga som låga former, finnes endast att erhålla hos

Henric Labatt,

Kongl. Hofleverantör,

27 Drottninggatan 27

Stockholm.

Obs. Tillsändes, om lifvidden uppgifves i centimeter eller decimaltum. [1355]

Total Slutförsäljning.

Till följd af att huset nr 22 Drottninggatan den 1 april 1890 kommer att helt och hållet ombyggas och min därvarande filial under tiden måste flyttas

slutförsäljes totalt

hela mitt därvarande lager af

PARASOLLER

och

Paraplyer

däribland ett större parti för denna säsong inkomna profver å

PARASOLLER

till ofantligt billiga priser.

Bodinnanredet säljes mycket billigt.

Rosenbergs Paraplymagasin

Filialen: 22 Drottninggatan 22. [1543]

alltid edra
Köp Sybehör
hos
Th. Karlsson & C:o,
3 Regeringsgatan 3,
ty där
erhållas de
bästa varor
till billigaste priser.
Profver franko. Telefon 6187.
[1462]

Profver å

Hvita Varor:

Bomulls: Hollands, Madapolam, Shirting, Piqué, Tvills, Kambrik, Parkum, Peignoirtyger, Striped Medium, Victoria lawn m. m.

Linne: Lakans- och Örngottsärfter, Handduksväfnader, Serveter, Dugar och Irlandsärft sändas fritt från

K. M. LUNDBERGS Bosättningsmagasin,

7 Storkyrkobrinken 7.

STOCKHOLM.

Priskuranter å Sängar, Sängkläder, Trikåvaror. Väfnader och färdigsydd utstyrslar sändas på begäran.

Till finare Damunderkläder finnas utmärkta bomullsväfnader, hvilka i utseende och känsel likna linne, tillverkade af rundtrådiga, hårdtvinnade garner och särdeles omtyckta för sin hållbarhet och smidighet.

Beställningar, uppgående till minst 50 kr. sändas fraktfritt till närmaste ångbåts- eller järnvägsstation, undantagandes tyngre eller mera skrymmande gods, såsom: Mattor, Möbler, Sängar och Sängkläder. [1450]

enligt Öfverenskommelse mellan Redaktionen och de Flesta af Iduns annonsörer.

Hänvisen till annonserna i Idun, erhållen i billigaste pris —